KNNV
vereniging
voor veldbiologie

Afdeling

Drechtsteden

De Spindotter

2e kwartaal 2018

Bestuur KNNV Drechtsteden KvK 24417034

voorzitter: Frans Beuvens: 078 – 613 72 07
secretaris : Hein Ruiter: 078 – 614 38 60
penningmeester: Ruud Dorst : 078 – 618 37 23
ledenadministratie: Ruud Dorst : 078 – 618 37 23
algemeen lid : Gerard Verroen : 078 – 617 86 80
webmaster : Jan Zellmann: 06 – 48 76 13 09

Adres Secretariaat KNNV Drechtsteden
Hein Ruiter, Merwekade 84, 3311 TH Dordrecht
E-mail: secretaris@drechtsteden.knnv.nl
Webpagina: http://www.knnv.nl/drechtsteden

Kopijdata convo: 1 maart, 1 juni, 1 september, 1 december

Inhoud:

Voorwoord van de voorzitter	1
Programma KNNV 2e kwartaal 2018	2-3
Programma IVN 2e kwartaal 2018	3-4
Komende excursies KNNV	4- 7
Werkgroepen:	
Vlinders en Libellen	8
Natuurwerkgroep	8-9
Excursieverslagen	10-15
Een spotter	16
Slakken	17
Tuinvogels	18-20

Van de voorzitter Voorjaar 2018

In januari hebben we weer een record gebroken. De warmste januari sinds het begin van de waarnemingen. Ik weet niet of we daar blij mee moeten zijn, maar de irissen en krokussen staan alweer vrolijk in bloei.

Boerenkrokus (Crocus tommssianus) en Winterakoniet (Eranthis hyemalis)

Tijdens het eindejaar plantenjacht hebben we op de Tongplaat nog 13 bloeiende planten gevonden. Het kan natuurlijk een keer voorkomen dat de winter minder streng is maar de eerste 17 jaren van deze eeuw hebben we al teveel records gebroken. De opwarming van de aarde begint zeer zorgelijke vormen aan te nemen. Extreme droogte, hevige regenval en bittere kou samen met de hogere gemiddelde jaartemperatuur geven aan dat er wat verandert op onze planeet. De gevolgen voor onszelf, onze kinderen en kleinkinderen zullen waarschijnlijk groot zijn.

De wereld veranderen zal waarschijnlijk niet lukken maar op het Eiland van Dordt kunnen we ons inzetten voor verbeteringen. Het bijhouden van de ontwikkelingen in de natuur is een leuke bezigheid en levert gegevens die de gemeentelijke beleidsmakers kunnen helpen, stimuleren of overtuigen bij het nemen van beslissingen. De natuurorganisaties als IVN en KNNV doen ertoe en wellicht dat het nieuwe College van Burgemeester en Wethouders nog beter naar onze wensen zal gaan luisteren. Want wie kan er nu tegen zijn dat er meer verschillende planten en dieren leven, er minder gif in de bodem van de akkers, weilanden en water zit en de lucht die wij inademen schoner wordt. Kortom een schoon en duurzaam Eiland van Dordt en liefst ook in de directe omgeving van ons eiland.

FB

KNNV Excursie – en lezingen programma t/m juli 2018

5 mei	Natuurexcursie in het kader Natura 2000 in de Dordtse Biesbos. Natuurwandeling in de Biesbosch op het Griend museum pad, onder leiding van Frans Beuvens. Aanmelden via het Biesboscentrum: Telefoon: 078 – 770 53 53. Aanvang 13.00 uur. De oversteek met het voetveer kost € 2,00 p.p. Zie website: www.biesboschcentrumdordrecht.nl
18 mei	Natuurexcursie en wandeling naar de Zouwe Boezem. [zie artikel op pagina XX]. Opgave voor deelname op vrijdagavond 17 mei 2016 tussen 18.00 en 20.00 uur bij Frans Beuvens, 078 – 613 72 07.
28 mei	Gezamenlijke ledenavond IVN / KNNV. Deze ledenavond wordt gehouden in de Paardenstal van het NMC-Weizigt te Dordrecht, Van Baerleplantsoen 30.Aanvang 20.00 uur.
16 juni	Excursie naar de Tenellaplas, dat middenin het duingebied van Voorne ligt. [zie artikel pagina 5] Hier gaan we genieten van schitterende uitzichten, broedvogels en wilde planten o.l.v. Frans Beuvens. Opgave voor deelname voor vrijdag 15 juni bij Frans Beuvens op telefoon 078 – 613 72 07

22 juni	Nationale nachtvlinder telling
14 juli	Zomer wandeling op het eiland Tiengemeeten onder leiding van de heer Gerard Verroen. [zie artikel op pagina 6]. Opgave voor deelname op vrijdag 13 juli bij dhr. G. Verroen op telefoon 078 – 617 86 80, tussen 18.00 en 20.00 uur.
18 augustus	Natuurexcursie naar de Oostvaarders plassen. NB. Verrekijker meenemen. . [zie artikel pagina 7]. Opgave voor deelname op vrijdag 17 augustus bij dhr. G. Verroen op telefoon 078 – 617 86 80, tussen 18.00 en 20.00 uur.

IVN Activiteitenagenda t/m juni 2018

Za 05 mei	5.00	Oosthaven	Vogelgeluiden
Za 12 mei		Dordwijk	
Za 19 mei	5.00	Zuid/Tongplaat	Ochtendgloren
Do 10 mei		Hemelvaartkamp	
Za 02 juni	4.00	Oosthaven	Rietzangers
Za 09 juni	10.00	Dordwijk	Vrolijke tuinen
Za 16 juni	10.00	De Elzen	Bomen en struiken
Z0 17 juni	10.00	Binnenstad	Muurplanten

In **Zwijndrecht** kunnen kinderen elke eerste zaterdag van de maand terecht in ‘t Weetpunt, Develpad 169 te Zwijndrecht, van 13.00 tot 15.00 uur.
Informatie: Lidy van der Lans-Exler; 078 – 681 26 29

Vertrek excursies:
Landgoed Dordwijk: Ingang Dordwijklaan, aanmelden verplicht bij Elly den Hartogh; 078 – 616 67 80.

De Elzen en Hooge Biezenplaat: Vanaf parkeerplaats " De Viersprong", Kruising Oude Veerweg/Noorderelsweg.

Voor meer informatie en aanmelding, kunt u contact opnemen met Wilma Booy 078 – 617 14 12 of via bestuurivn@gmail.com

Komende excursies in het 2e kwartaal 2018

Natuurexcursie Zouwe Boezem op 18 mei 2018.

Het natuurgebied "De Zouweboezem" ligt langs de A27 in de driehoek tussen Meerkerk, Ameide en Lexmond. De Zouwe is al gegraven in de veertiende eeuw om het polderwater af te voeren naar Lek, Merwede en Linge. Van de molens die daarvoor nodig waren werken er nog enkelen. Het Zuidhollands Landschap probeert de diversiteit aan milieus in het gebied te vergroten. Dit komt de biodiversiteit ten goede. Het gebied herbergt open water, riet- en zeggemoerassen, wilgengrienden, elzenbroekbos en hooi- en weiland. De grote differentiatie aan biotopen levert een grote diversiteit aan planten en dieren. De bekendste zijn de modderkruiper, die als voedsel dient voor de purperreiger, en de zwarte stern. In het riet treffen naast de bekende rietzangers de roerdomp en de snor aan. In het meer open water leven veel soorten eenden, waaronder de krakeend.

Momenteel is het beleid er op gericht om ook natte graslanden, blauwgraslanden, te ontwikkelen. Vooral in de polder Achthoven ligt een aanzienlijk areaal blauwgrasland. Dit vergt een specifiek maaibeheer. Vogelaars kennen het gebied vanwege de purperreiger en de zwarte stern. Hoewel beide populaties de afgelopen jaren iets in aantal zijn teruggelopen broeden ze er nog steeds. De purperreigers nestelen tegenwoordig in de bomen, waarschijnlijk om dat de vos in dit gebied is waargenomen. De zwarte stern wordt door de mens geholpen met kleine vlotjes in het open water. In de hooilanden wordt een goed milieu voor weidevogels gerealiseerd. Dit relatief kleine gebied biedt veel mogelijkheden voor een heerlijke stevige wandeling.

Natuurexcursie Tenellaplas en Heemtuin op 16 juni 2018.

Bezoekerscentrum Tenellaplas, vernoemd naar het plantje Anagallis tenella, ligt middenin het duingebied van Voorne. U kunt er heerlijk wandelen en genieten van schitterende uitzichten, broedvogels en wilde planten. Voorafgaand aan de wandeling kunt u zich laten informeren in het bezoekerscentrum om het maximale uit uw bezoek te halen, de toegang is gratis!

In het bezoekerscentrum vindt u een tentoonstelling over het ontstaan van de duinen en allerlei dieren en planten.

Bezoekerscentrum Tenellaplas is een uitstekend startpunt voor een wandeltocht door de duinen van Voorne, één van de meest gevarieerde duingebieden van West-Europa. U treft er bijna tweederde van de Nederlandse broedvogelsoorten aan en bijna de helft van alle wilde Nederlandse plantensoorten. De noordelijke oever van de Tenellaplas is bovendien ingericht als heemtuin waar u uiteraard de Anagallis tenella, maar ook vele andere planten aantreft.

Natuurexcursie Tiengemeten zaterdag 14 juli 2018

14 juli gaan we op excursie naar het eiland Tiengemeten. Vandaar kunnen we dan een wandeling maken door het meest ruige deel, Wildernis.

Tiengemeten is een eiland in het Haringvliet en valt onder het Natura 2000 gebied het Haringvliet. Het eiland ontleend zijn naam aan een oude landmaat: een gemet van ruim 0,4 ha. Het eiland is vermoedelijk in het begin van de 17^{e} eeuw als een droogvallende zandplaat van ongeveer 10 gemet groot. Nu is Tiengemeten ongeveer 1000 ha groot. Tot 2007 was het een landbouwgebied waarop 7 boerenbedrijven waren gevestigd.
In 2005 is gestart met de omvorming van het landbouwgebied naar een natuurgebied waar de elementen weer invloed hebben. Mei 2007 was het werk gereed. Het eiland is nu verdeeld in drie delen: Weelde, Wildernis en Weemoed. In Weemoed is de oude inrichting van het eiland nog deels terug te vinden. Hier staan de overgebleven boerderijen die een nieuwe functie hebben gekregen. De Wildernis bestaat uit de rietlanden. Dit gebied is alleen nog te bereiken via de punt van het eiland en is daardoor grotendeels ontoegankelijk geworden. Weelde bevindt zich in het midden van het eiland en dit is omgevormd tot natte natuur

met uitkijkpunten. Wilt u mee met deze excursie, meldt u dan aan bij Gerard Verroen, 078 – 078 – 617 86 80.

Natuurexcursie Oostvaardersplassen zaterdag 18 augustus 2018.

Van de Oostvaardersplassen is er maar één in Nederland. Sterker nog: in heel Europa is er geen gebied dat met de Oostvaardersplassen te vergelijken valt. Diep in zuidelijk Flevoland schiep de natuur een groot moerasgebied met rietvlaktes, ruige graslanden en waterplassen. Wandel of fiets over een van de vele paden van de Oostvaardersplassen en maak kennis met een plek in Nederland waar de natuur het ritme bepaalt.

Ganzen, lepelaars en aalscholvers wisten de Oostvaardersplassen te vinden, net als reeën, vossen, hazen, vleermuizen en vlinders. Zelfs de zeearend broedt hier sinds een paar jaar weer. Om graslanden tot ontwikkeling te brengen zijn er Heckrunderen, konikpaarden en edelherten in het gebied losgelaten. Met elkaar leven deze dieren hier een natuurlijk leven, in een ruig natuurgebied.

Werkgroep Vlinders en Libellen van de KNNV Drechtsteden.

Verslag van de KNNV-werkgroep Vlinders en libellen over nachtvlinderen 2017.

Als u een trouw lezer van de Spindotter bent, zult u de activiteiten van de Vlinder werkgroep goed hebben kunnen volgen. Het gehele jaar 2016 en 2017 zijn de leden op diverse locaties actief geweest. Ook zijn ze naar het buitenland gegaan om daar nachtvlinders te gaan waarnemen.
Over hun ervaringen hebben de leden een geweldig mooi verslag gemaakt.
Voor onze werkgroep geldt voor 2016 en 2017 wat voor veel nachtvlinderaars van toepassing was: niet echt veel exemplaren, maar toch redelijk wat soorten. Het voorjaar was koel en vochtig en dat betekent voor veel rupsen meer kans op schimmel en rotting en dus geen vlinders. Tussen 1 maart en eind oktober zijn we iedere maand minimaal 1 keer op pad geweest.

Bent u ook geïnteresseerd om ook eens deel te gaan nemen aan de activiteiten van de Vlinderwerkgroep, neem dan contact op met John van de Heuvel, telefoon 078 – 616 85 12.

Ook voor het jaar 2018 is de werkgroep een spannend programma aan het opzetten. De komende tijd zal meer duidelijk worden welke gebieden en op welke data worden bezocht.

Wel staat al vast dat de nationale nachtvlinder telling dit jaar in de nacht van 22 op zaterdag 23 juni is bij het Biesbos Centrum in Dordrecht plaatsvindt.

Werkgroep Natuur van de KNNV Drechtsteden.

Wandelen met de Natuurwerkgroep in 2108

Ook in 2018 gaat de **Natuurwerkgroep** van de KNNV-afdeling Drechtsteden de natuur op het Eiland van Dordrecht bekijken. Dat doen we eenmaal per maand in de periode maart – november en in

slechts enkele geselecteerde gebieden, zodanig dat je daar één ochtend bezig bent. We bekijken niet alleen de planten, maar alles wat we tegenkomen op onze wandeling, dus ook vogels, vlinders, libellen, paddenstoelen etc. Ik heb hiervan de coördinatie op mij genomen. Het aantal vaste deelnemers neemt langzaam toe, vorig jaar deden gemiddeld 5 personen mee en ik hoop dat er in 2018 nog meer mensen mee gaan doen; dat hoeft niet bij elke wandeling, dat kan ook incidenteel. Blijf niet thuis, loop eens een keer mee, het is leerzaam én ontspannend!

De wandelingen beginnen om 9 uur en duren tot circa 12 uur. Maar let op ! Als het 's morgens om half negen regent of buiig is en verwacht wordt dat het niet spoedig droog wordt, gaat de wandeling **niet** door en proberen we het op de **tweede maandag** van de maand opnieuw.

De planning voor 2018 is als volgt:

7 Mei	Zuidhaven, verzamelen parkeerterrein Zuidhaven.
4 Juni	Tongplaat en Zuidplaatje, verzamelen parkeerterrein Zuidhaven.
2 Juli	Louisa Cannemanspolder, startpunt ingang volkstuincomplex aan de Zeedijk.
6 Augustus	De Elzen, verzamelen bij restaurant De Viersprong.
3 September	Tongplaat en Zuidplaatje, verzamelen parkeerterrein Zuidhaven.
1 Oktober	Zuidhaven, verzamelen parkeerterrein Zuidhaven.
5 November	Oosthaven, verzamelen bij de ingang van het natuurpad.
December	Geen wandeling.

Iedereen is van harte welkom op deze wandelingen, hoe meer kennis des te beter de inventarisatie.

Gerard Verroen.

Excursieverslagen

Verslag excursie Loonse en Drunense Duinen op 27 januari 2018

Het was al behoorlijk druk op het parkeerterrein bij restaurant De Roestelberg in Kaatsheuvel toen wij er om 10 uur met twee auto's arriveerden; we waren met z'n achten. Het was een rustige, milde maar bewolkte winterdag met aan het eind van de wandeling zowaar nog wat zonneschijn. Een specifiek thema voor deze excursie hadden we niet; we zouden wel zien wat we tegenkwamen.
Vanaf het restaurant ging het meteen omhoog tegen de steile zandheuvel op met daarachter, vanaf de top goed te overzien, een grote zandvlakte met enige groene plekken erin. We wandelden in oostelijke richting op de grens van duinen en bos en al gauw zagen we een Grote bonte specht tegen een berkenstam zitten. Op het hout van een dode stronk ontdekten we enkele paddenstoelen: Gewone zwavelkopjes (Hypholoma fasciculare). Het had de voorgaande weken flink geregend en daardoor stoof het zand niet, maar was de bovenlaag vochtig. Er lag een groene waas van algen over, maar er groeide hier en daar ook wat gras en er waren grote plekken met mos. Tussen dit mos ontdekten we enkele kleine oranje-rode schijfjes: het Groot oranje mosschijfje (Octospora humosa) en er groeiden opvallend veel kleine donkere paddenstoeltjes, Zandkaalkopjes (Deconica montana). Het gras bleek Buntgras te zijn (Corynephorus canescens) en het mos was een Haarmos (Polytrichum spec.). Op sommige plaatsen groeide tussen dit mos ook korstmos, wat vooral opviel door de lichtgrijze kleur ervan tegenover de donkergroene kleur van het mos. Dit korstmos bestond uit twee soorten: Rood bekermos (Cladonia coccifera) met helderrode kelkjes en Heidestaartje (Cladonia crispata). Tussen het Buntgras ontdekten we tijdens een koffiepauze ook een grassoort, Vroege haver (Aira praecox).
Onder een Grove den (Pinus sylvestris) met er omheen wat berken zagen we op een dode stronk de Teervlekkenzwam (Ischnoderma benzoinum) en het Gewoon elfenbankje (Trametes versicolor) en verderop het Fopelfenbankje (Lenzites betulinus). Op een dode berkenstam groeide de Berkenzwam (Piptoporus betulinus).
Het was hier in het open zandlandschap heel rustig; er waren in het zand plekken met veel ronde keutels en urinesporen, waarschijnlijk een baltsplek van Reeën want er waren opvallend veel sporen van het Ree te zien. Genietend van de stilte wandelden we nu richting de bosstrook om zo naar ons beginpunt terug te keren. Het dennenbos had

zichtbaar te lijden gehad van de beide januaristormen, want er lagen veel afgewaaide takken en zelfs geheel omgewaaide bomen. Op een oude rottende tak zagen we een mooie, rode Myxomyceet , de Paarse korstzwam (Chondrostereum purpureum), de Oranje druppelzwam (Dacrymyces stillatus) en ook, op een stronk, de Dennenmoorder (Heterobasidion annosum) en het Fluweelpootje (Flammulina velutipes). In de bomen hoorden en zagen we diverse vogels: Goudhaantje, Pimpelmees, Koolmees en Boomklever.
En zo arriveerden we weer bij onze auto's en was deze rustige excursie ten einde.
Gerard Verroen.

Verslag excursie De Kwade Hoek op 10 maart 2018

Na een uurtje rijden arriveerden we tegen 10 uur met z'n zevenen op de parkeerplaats van het natuurgebied De Kwade Hoek in Goedereede; daar voegden zich nog twee personen bij ons die op eigen gelegenheid hierheen waren gekomen. De parkeerplaats stond behoorlijk vol met auto's, niet alleen doordat er nog een andere excursiegroep was, maar vooral ook omdat er vanochtend in het kader van NL-Doet door de terreinbeheerder (Natuurmonumenten) een opruim actie van zwerfvuil was georganiseerd.
Direct na het parkeerterrein kom je bij een uitzichtpunt vanwaar je een prachtig zicht hebt op de duinen, de zee en in de verte de Maasvlaktes van Europoort. Hier staande hoorden we een Fazant roepen en de zang van een Cetti's zanger evenals die van een Zanglijster. Het was heel rustig weer, bewolkt maar vrijwel windstil en daardoor waren de zangvogels goed te horen en te herkennen.
Even verder splitste het pad zich: rechtsaf het laarzen pad en linksaf het fietspad. We kozen voor het laarzen pad denkende dat we daar met onze hoge schoenen wel konden lopen. Niet dus! Het water stond meer dan enkel hoog en dat over een grote oppervlakte; er omheen lopen was ook geen optie, overal was water. Dus dan maar terug naar het fietspad en daarover verder.

Na enige tijd was er een droog zijpad richting zee en de Slufter. Dit maar ingeslagen. Hier groeide en bloeide de Paarse dovenetel (Lamium purpureum) en ontdekten we enkele Zwart wordende bovisten (Bovista nigrescens), die nu vrijwel los van de ondergrond waren, maar nog wel hun sporen verstoven als je erop drukte. We zagen en hoorden hier een Graspieper en bewonderden het vlieg- en zanggedrag van een Veldleeuwerik die we goed konden waarnemen. En zo kwamen we uit bij de Slufter, een natte verbinding achter de eerste duinenrij met de

zee. De Slufter volgend kwamen we uit bij het brede strand waar we zittend op een jong duintje pauzeerden. Een grote groep jongeren gekleed in blauwe hesjes en plastic zakken met afval dragend kwam ons tegemoet; zij hadden vanmorgen dit deel van het strand ontdaan van zwerfafval.

Na de pauze wandelden we eerst enige tijd over het strand noordwaarts en vonden we diverse soorten schelpen: zoals dubbele Mesheften (Solenidae spec.), Mosselschelpen (Mytilus edulis), Boormossel (Pholadidae spec.), Strandschelp (Spisula spec.), Nonnetje (Macoma baltica) etc. en krabbenschildjes. Vervolgens verlieten we het strand en liepen we tussen zeer jonge, lage duintjes terug richting wandelpad. Prachtig waren de door wind en zwiepend gras gevormde patronen in het zand aan de voet van de duintjes. Slingerend tussen deze jonge duintjes, daarbij het spoor van een kruiwagen volgend, kwamen we uiteindelijk weer op het wandelpad uit, bij de kruiwagen en een container vol verzameld zwerfvuil!

We volgden nu het pad langs de zuidkant van de Slufter. De Duindoorns (Hippophae rhamnoides) waren kaal, geen groen blaadje, geen oranje

besje, niets, dus ook geen vogels meer die de Duindoorn bessen komen eten, wel een Heggemus. Het was hier tamelijk doods en eenzaam, sommige takken waren bezet met korstmossen: een oranje-geel Dooiermos (Xanthoria spec.) en een Kroesmos (Physica spec.). Op het wandelpad ontdekten we allerlei kleine bladrozetjes van overwinterende planten, waaronder die van het Jacobskruiskruid (Senecio jacobaea) en Stinkende gouwe (Chelidonium majus). Aan de voet van enkele Duindoorns stond Witte winterpostelein (Claytonia perfoliata), nog niet bloeiend, en op de tak van een Duinroos zat de nu zwart geworden Bedeguar- of mosgal. Aan de rand van het pad

groeiden enkele Gekraagde aardsterren (Geastrum triplex) en op de takken van de Vlier zat het Echt Judasoor (Auricularia auricula-judae). We verlieten de Slufter, doorkruisten daarna een natte vallei (via planken) en kwamen weer uit op het fietspad, dat we nu richting parkeerplaats volgden. En zo arriveerden we weer bij onze auto's en was deze natte excursie ten einde.
Gerard Verroen.

Verslag excursie Huys te Warmont op 7 april 2018

Op deze mooie, zonnige en later zelfs warme zaterdag arriveerden we om 10 uur met z'n vijven op het terrein van het landgoed Huys te Warmont in Warmond bij Oegstgeest. Op het parkeerterrein stonden nog twee auto's, dus druk zou het er niet zijn. En inderdaad, behalve een enkele wandelaar die zijn hond uitliet en een groepje mensen dat een landgoederen excursie deed, kwamen we er niemand tegen en konden wij rustig door het park struinend genieten van alle voorjaarstekenen zoals stinsenplanten en zingende vogels.

Direct na het begin van onze wandeling werden we verwelkomd door de Tjif-tjaf die luid en duidelijk aankondigde dat de lente nu toch wel begonnen was, ook de Winterkoning deed met zijn luidruchtige zang zijn best, net als de schreeuwende Halsbandparkieten, die driftig tussen de bomen vlogen. Dan deden de Pimpelmees, de Koolmees en de Zwartkop het rustiger aan. Die Zwartkop konden we prachtig bewonderen toen hij op de top van een nog kale struik zat te zingen. Hoog in de bomen lieten ook de Reigers zich horen, zittend op of bij hun nesten.
De natuur moest duidelijk nog opstarten, de bomen waren kaal, alleen enkele struiken vertoonden al wat groene blaadjes. Op de grond bloeide het Speenkruid (Ranunculus ficaria), de Narcis (Narcissus major) en de Vingerhelmbloem (Corydalis solida), maar ook de Holwortel (Corydalis cava), zodat duidelijk de verschillen tussen beide planten bekeken konden worden. Tussen het gras langs het pad bloeide nog een enkele Chionodoxa siehei.
Het landgoed is niet erg groot, maar wel gevarieerd. In het deel bij de ingang groeit langs het pad tussen mooie, oude Eiken veel Hulst; verderop is een gedeelte met Rhododendrons.

In het grasveld tegenover de ingang van het landhuis stond een zitbank in de zon, waar we even pauzeerden. Vóór ons was de bodem wit en toen we erheen liepen bleken het Bosanemonen (Anemone nemorosa) te zijn, die hier massaal bijeen stonden naast de slotgracht van het landhuis. Enkele Hommels en Bijen zoemden druk van bloem naar bloem.

In het bosgedeelte van het park liet een Grote bonte specht zich zien, evenals een Holenduif en een Gaai. We kwamen door een mooie Beukenlaan met daarachter hoge, oude Taxussen. Bij een romantische vijver zagen we een Moerascipres (Taxodium distichum) met langs de vijverrand de knoesten van de (lucht)wortels en enkele exemplaren van Klein Hoefblad (Tussilago farfara); er stond een bankje in de zon waar we pauzeerden, er waren nog geen kikkers, padden of salamanders te zien, wel Dotterbloemen (Caltha palustris). We ontdekten nog een bloeiende Crocus en een bloeiend Sneeuwklokje (Galanthus nivalis), maar het Daslook (Allium ursinum) stond nog in knop.
In de gracht rondom het landhuis zwommen Nijlganzen, Futen en Wilde eend, terwijl een Kauw rondscharrelde in het gras erlangs. Hier zagen we onze eerste vlinder, een Citroenvlinder. In het water net naast het talud ontdekten we over een flinke afstand veel schelpen. We konden niet achterhalen waar die vandaan kwamen en hoe die hier beland waren. Begeleid door het gezang van de Merel en later zelfs van een Zanglijster kwamen we weer bij ons beginpunt uit.

Maar het was nog vroeg én het was mooi weer. Hier in de buurt was nog een natuurgebiedje, niet groot en totaal anders dan dit landgoed, namelijk de onder water gezette polder Poelgeest te Oegstgeest en een eldorado voor weidevogels. Na een kort overleg was ieder het erover eens daar heen te gaan. Het was maar 4 km richting Leiden.
We parkeerden de auto in een doodlopende straat en wandelden zo de polder Poelgeest in. Er stonden informatie panelen en er waren wat bankjes, maar wat ons vooral bijgebleven is, is het heerlijke lentegeluid van al die weidevogels, vooral van de Kieviten en de Grutto's. Rustig wandelend in de nu warme zon zagen we Grauwe ganzen sommige met kuikens (die bijna overvaren werden door waterrecreanten!), Canadese ganzen, Brandganzen, Bergeenden, Slobeenden, Wilde eenden, Kuifeenden, Kieviten, Meerkoeten, Spreeuwen, Grutto's (in het water stond een groep van meer dan 50 exemplaren!). Maar ook de Kokmeeuw en de Kleine mantelmeeuw waren aanwezig, evenals de Kauw en de Aalscholver. De Wintertaling en de Tureluur liepen voedsel zoekend tussen alle andere vogels door. En allemaal maakten ze geluid!
De rondwandeling was maar 1,5 km lang, maar wel heel indrukwekkend! En zo reden we verzadigd van alle vogelindrukken vandaag weer terug naar huis.
Gerard Verroen.

Beste KNNV- leden van de afdeling Drechtsteden,

Een spotter die niets ziet

Het wordt een beetje een obsessie. Ik kijk tegenwoordig continu tussen de takken en in de gaten van bomen om een uil te ontwaren. Niet dat ik nu zo bijzonder gefascineerd ben door deze gevederde nachtjagers, maar mijn vrouw heeft nog nooit een wilde uil gezien en dat voelt voor haar, inmiddels al geruime tijd, als een enorm gemis. Zelf ben ik meer van de dag roofvogels. Tijdens het schrijven van dit stukje zie ik, tot mijn vreugde, van achter het raam twee torenvalken capriolen in de lucht maken om de lente te vieren. Volgens mij kent dit koppeltje elkaar al jaren en broeden ze altijd op dezelfde plaats op de rand van de hoge opslagtank aan de overkant van ons kantoor. Toch dienen ze elkaar telkens weer van hun schoonheid en fitheid te overtuigen, voordat er wordt overgegaan tot de paring. Nu ik hier over nadenk is het misschien een idee om me weer eens flink uit te sloven, als ik zo dadelijk thuis kom. Behoorlijk uitgebreid pronken en mijn fitheid ten toon spreiden om mijn vrouw zover te krijgen, dat ze heel graag met mij een paring overweegt. Dan moet ik natuurlijk niet al mijn kruit verschieten tijdens het imponeren, anders wordt het niets meer met de daad! Maar dit terzijde.
“Een prachtige witte uil!” vertelt onze dochter laatst. Ze reed samen met haar vriend op de scooter van Rotterdam naar Dordt, toen de uil vanaf een paal een stuk met hen opvloog. Ik meldde, dat ik reeds diverse uilensoorten in het wild gezien heb en dat wij ook al in de wijk een bosuil hebben horen roepen. Mijn vrouw wordt hier alleen maar jaloers van en het zien van een wilde uil moet nu binnenkort echt bevredigd worden. Dus onze zoektocht gaat verder! Het heeft inmiddels geleid tot bezoeken aan het Wantijpark. Daar huist, volgens ingewijden, een bosuil die regelmatig onverstoord zit te dutten, terwijl er mensen met gillende kinderen en blaffende honden voorbij wandelen. Via, via hebben we doorgekregen waar deze boom zich ongeveer moet bevinden in het park. Rondom het pierenbadje, beter bekend als de Paddenstoel loop ik weer mijn nek te verrekken om de uil te spotten. Diverse bomen komen in mijn beleving in aanmerking om een uil een rustig roestplekje te verschaffen, maar tevergeefs. Samen met mijn lief loop ik het hele traject nog eens af. Ik vertrouw op mijn haviksoog en mijn jarenlange ornithologische ervaring. Ik zal de uil vinden! Op een gegeven moment zie ik verderop wat gasten in camouflagekleding met verrekijkers en camera’s met toeters van lenzen staan. Ik weet genoeg. Daar is de boom, kan niet missen. Spottend attendeer ik mijn vrouw hierop; “Kijk vogelspotters”. Nu

gaat het gebeuren! “Bosuil, neem ik aan?” vraag ik aan één van de boswachters in spe. “ Ja” Is het bevestigende antwoord en ik kan enig enthousiasme niet onderdrukken. “Maar hij gaat net de holte van de boom in” zegt de eikel met een verrekijker om zijn nek. Zeker een half uur hebben mijn vrouw en ik nog rond de boom, vanaf alle invalshoeken getracht de uil te lokaliseren. Bij het voorstel om dan maar even de boom in te klimmen, grijpt mijn vrouw in en zet haar teleurstelling opzij. “Kom maar, we weten nu in elk geval waar de boom staat, ga ik toch binnenkort zelf even kijken”. “Vooruit dan maar”, zucht ik. Bij het weglopen kijk ik nog een keer achterom. Vervolgens tuur ik onderweg weer alle bomen na. Ben ik zelf niet gewoon een spotter?

Wouter Kramer

Slakken

Rectificatie slakken

In de Spindotter van het eerste kwartaal 2018 is een storende fout geslopen. In het artikel over slakken zijn abusievelijk de posthoornslak (Planorbarius corneus) en de poelslak (Lymnaea stagnalis) bij de kieuwslakken ingedeeld. Uiteraard zijn dit longslakken. Tot de kieuwslakken behoort o.a. de grote diepslak (Bithynia tentaculata) maar ook de meer bekende Alikruik (Littorina littorea) Excusus voor de fout met dank aan Frouke Escher.

FB

Namen

Enige tijd geleden was ik op een reünie van mensen die lang geleden samen optrokken. Ik had de deelnemerslijst doorgekeken en mij aan de hand van de namen op de lijst weer een beeld gevormd van de mensen die ik zou ontmoeten. De meesten vormden geen probleem, maar er waren enkele namen bij die mij onbekend voorkwamen.
Op de bewuste reünie dag herkende ik iedereen weer van gezicht, maar niet altijd van naam; sommigen hadden nu een andere naam en die namen zeiden mij niets. De oplossing was meestal vrij simpel: inmiddels getrouwd had een meisje de naam van haar man aangenomen en op de lijst van deelnemers vermeld, echter zonder haar meisjesnaam te vermelden.

Een groter probleem vormde Tineke van Hagen. Want toen ik haar ontdekt had bleek dat zij een geheel nieuwe naam droeg, die weinig deed terugdenken aan haar oude meisjesnaam. Ze heette nu Ine ter Meulen en ze was niet getrouwd. Daar wilde ik wel eens wat meer van weten.
En wat bleek? Ze had haar voornaam veranderd omdat ze dat prettiger vond! Maar die achternaam dan, vroeg ik. Ze was getrouwd geweest met een man uit de familie Ter Meulen en had het in die familie meer naar haar zin dan in haar eigen familie. Toen haar man gestorven was behield ze haar nieuwe naam en had ze haar oorspronkelijke meisjesnaam niet meer gebruikt. Ze behoorde nu tot een andere familie, de familie Ter Meulen in plaats van de familie Van Hagen.
Tja, dat is voor mensen die dat proces niet van nabij meegemaakt hebben een probleem, zoals in mijn geval bleek bij het doornemen van de deelnemerslijst. Maar had ik daarmee dan iets fout gedaan? Had ik dan vooraf heel internet moeten afzoeken naar haar juiste naam? En waar moest ik dan zoeken? En hoe wist ik zeker dat de namen van de overige deelnemers wel correct waren? Het enige waar ik op terug kon vallen was mijn herinnering en de vroegere namenlijsten, want zo had ik het onthouden.
En zo is het nu ook met de naamgeving in de natuur waar regelmatig namen veranderen en soorten zelfs verhuizen naar geheel andere, soms zelfs nieuwe families. En als je geen bioloog bent en/of niet geabonneerd bent op tijdschriften waar deze naamswijzigingen worden toegelicht, tja dan raak je met je actuele kennis achterop. Gelukkig worden oude namen meestal nog wel tussen haakjes vermeld als er een nieuwe naam gegeven wordt, maar het blijft opletten!
Maar om nu enthousiaste natuurliefhebbers ervan te betichten (!) dat ze onjuiste namen gebruiken, gaat mij echt een stap te ver; dan stop ik maar met het vermelden van namen, want stel je voor dat je niet de (ver)nieuw(d)e naam gebruikt, maar de 'oude' ! Dit geldt natuurlijk niet voor de namen in officiële lijsten van inventarisaties, want daarin behoren wel de correcte, hedendaagse namen vermeld te worden; maar een verslag van een excursie is geen inventarisatie.
Gerard Verroen

Tuinvogels

Begin januari heeft de KNNV samen met het IVN een tuinvogelcursus voor beginners gegeven. De opkomst was verrassend hoog (45 cursisten)waardoor de ondersteuning van de vogelwerkgroep van de IVN hard nodig was.

De avond was instructief en gezellig, terwijl de excursies ondanks het niet ideale weer, een groot succes bleken te zijn. Vrijwel alle tuinvogels die op de cursusavond zijn behandeld hebben we op de zaterdagexcursie in het Wantijpark gevonden.

Pimpelmees

Boomklever

De groenlingen, vinken, mezen, bonte specht, duiven, boomkruipers en –klevers kwamen voorbij.

merel

Vink

Ook de merel is gesignaleerd. De deskundigen dachten dat dit een exemplaar uit het noorden was die hier in de winter bivakkeert. Wij hopen in ieder geval dat na de virusinfectie van vorig jaar de merels dit jaar weer vrolijk zullen fluiten. Misschien zijn er nog andere korte minicursussen te geven. Wie weet goede onderwerpen?

Voorjaar

Kijken de mensen vaak op de kalender om te zien of de lente is begonnen de vogels en planten reageren op het langer worden van de dagen en de temperatuur.
Ook al hebben we in februari nog een paar nachten vorst gehad toch dient het voorjaar zich duidelijk zichtbaar aan. De kramsvogels die met een flink aantal in de Merwelanden zijn gesignaleerd, zijn weer vertrokken naar het noorden. Hier beginnen de vogels weer een territorium af te bakenen.
De zang wordt intenser. Koolmezen, winterkoninkjes en heggemussen worden steeds luidruchtiger. Meerkoeten jagen agressief hun tegenstanders uit hun territorium en de futen vertonen schuchter balstsgedrag.

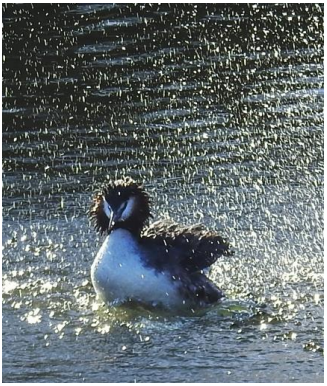

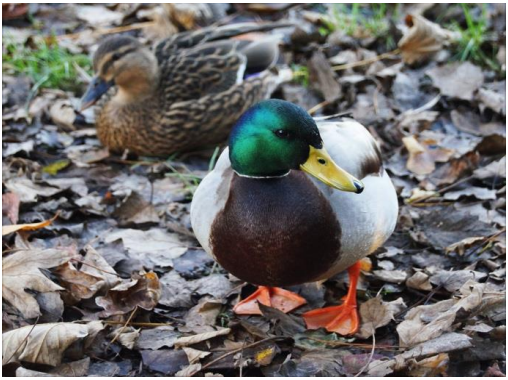

Fuut echtpaar wilde eend

Foto's Miriam Scha

Bij de bijenstal in de Merwelanden laten de eerste bijen zich zien. Deze waaghalzen zijn nog wat traag, want de temperatuur is nog onder de 10 °C. Toch proberen zij bij de vroege bloeiers wat stuifmeel te vinden.

Algemene informatie

Auto-excursies

De verzamelplaats voor excursies **buiten** Dordrecht is aan de zuidzijde van het centraal station bij de stationsingang. Het streven is zoveel mogelijk te carpoolen. Voor het meerijden, geldt een vrijwillige kilometerbijdrage van €0,05 p.p. In verband met de aansprakelijkheid bij ongevallen kan een tegemoetkoming in de kosten van vervoer pas aan het einde van de rit aan de orde komen. Het is gewenst dat elke automobilist die passagiers meeneemt in zijn of haar verzekeringspakket een inzittendenongevallenverzekering heeft.

Aan- en afmelden voor excursies

Bij de excursies **buiten** Dordrecht is vermeld bij wie men zich moet aanmelden op de **vrijdagavond voorafgaand aan de excursie**. Indien u onverhoopt toch niet mee kan, dient u zich weer af te melden, anders staan we bij vertrek voor niets op u te wachten.

Dia- en lezingenavonden

De lezingen worden gehouden in het NMC-Weizigt, Van Baerle-plantsoen 30, 3314 BH Dordrecht. De zaal is 19:30 open en sluit uiterlijk 22:30. De zaal ligt naast het hoofdgebouw. Het ligt tegen het Weizigtpark aan op loopafstand van het NS-station Dordrecht.

Penningmeester en Ledenadministratie:

Ruud Dorst, Campanula 3 – 19, 3317 HB Dordrecht.
E-mail : ledenadministratie@drechtsteden.knnv.nl
NL63 INGB 0000 6945 70 t.n.v. KNNV Drechtsteden te Dordrecht.
Uw lidmaatschap loopt van januari t/m december. Afmelden dient schriftelijk plaats te vinden voor 1 november.

Contributie

Contributie voor 2018: €31,55 voor leden;€12,75 voor huisgenootleden en € 7,60 voor leden van andere KNNV afdelingen.
Bij een volledig lidmaatschap is men meteen lid van de landelijke KNNV, ontvangt men het tijdschrift Natura en kan men tegen ledenprijs boeken en natuurgidsen van de KNNV uitgeverij bestellen.

Aanleveren kopij

Kopij kan aangeleverd worden bij secretaris@drechtsteden.knnv.nl of opgestuurd worden naar Hein Ruiter (adres, zie blz.1). Het liefst aanleveren ruim voor de kopijdatum. Bijzondere natuurwaarnemingen of natuurbelevingen zijn zeer welkom.

© Jan Huijzers

© Jan Huijzers

© Jan Huijzers